

catalana d'àmplia difusió, hi fan un paper clau diferents llengües: l'anglès, que és la llengua que té més pes sobre el català; el castellà, llengua de manlleu menys freqüent en els darrers anys, i finalment d'altres llengües. L'autora va reflexionar durant la seva conferència sobre els motius d'aquesta evolució destacant-ne, no només la mundialització sinó també la poca diccionarització dels manlleus (a diferència, per exemple, del que passa en castellà), l'increment de llengües en l'escenari comunicatiu general, i la diversificació de fonts catalanes de premsa.

Joan COSTA
Universitat Pompeu Fabra

Simposi *Rellegir Anglada* (Barcelona, 9 de març de 2020). — El 9 de març de 2020 es va celebrar el Simposi *Rellegir Anglada* a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC, amb motiu del norantè aniversari del naixement de l'escriptora. Maria Àngels Anglada (Vic 1939 - Figueres 1999) va ser una dona de lletres, que va escriure poesia, novel·la, assaig, articles i traduccions. En línies generals, el simposi va ser una revisió amb ulls actuals del seu corpus literari i del pensament, palesament humanístic, i va reivindicar la seva presència i importància en el conjunt de les lletres catalanes contemporànies.

L'acte va ser organitzat per la Institució de les Lletres Catalanes, la Societat Catalana de Llengua i Literatura (filial de l'IEC) amb la col·laboració de l'Ajuntament de Figueres, la Càtedra de Patrimoni Literari MAA-CFC, el Departament de Filologia Catalana de la UAB, la Diputació de Girona i la Secció Filològica de l'IEC. A més, va ser coordinat per Eusebi Ayensa Prat i Francesc Foguet i Boreu, que seran ensembla els curadors del volum sobre les jornades.

L'il·lustríssim Senyor Joandomènec Ros, president de l'IEC, va obrir la inauguració del simposi. A la taula el van acompanyar el senyor Manuel Llanas, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; el senyor Oriol Ponsatí-Murià, director de la ILC; l'il·lustríssim Senyor Alfons Martínez, regidor de cultura de l'Ajuntament de Figueres; la Il·lustríssima Senyora Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC i l'Honorable Senyora Mariàngela Villalonga, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, que va cloure la benvinguda.

A continuació, el simposi es va distribuir en ponències i dues taules rodones que van coincidir a mostrar una escriptora compromesa amb el món literari, polític i civil. Curiosament, els ponents van compartir la idea d'imaginar com se sentiria avui Anglada davant de la injustícia al Mediterrani o amb la realitat de presos polítics i exiliats a l'Estat espanyol en ple segle XXI.

Al matí, es van tractar la vida i l'obra per gèneres. Així, en un primer bloc de ponències, Enric Pujol (UAB) va fer el repàs vital i literari d'Anglada en el context de la repressió franquista. Després, Lluïsa Julià (UOC) va brindar-nos un recorregut poètic, il·lustrat amb imatges familiars cedides per la seva filla Rosa Geli. A continuació, Olívia Gassol (UAB) va resseguir als reculls *Díptic* (1972) i *Kyparissia* (1980) els referents vitals i literaris de l'escriptora, mentre indicava algunes influències com la de Riba o Quasimodo, per citar-ne dos casos. Finalment, Maia Dascà (HU) va repassar la narrativa, bo i centrant-se en arguments, temes i personatges, d'acord amb els cicles que es recullen al primer i únic volum de l'obra completa, que es va publicar l'any 2001 a cura d'Eusebi Ayensa.

El segon bloc es va encetar amb la narrativa breu. Andratx Badia (UdL) va analitzar-ne els temes de la infantesa, la mediterrània i la llengua, i el seu vincle civil i polític. A continuació, Anna Perera (UdG) va revisar l'obra assagística, i Josep Camps, els articles periodístics. Tots dos van incidir també en el pes del compromís que hi ha a la seva obra; també, l'amor per les paraules i el patrimoni històric i geogràfic. Per últim, Montserrat Franquesa va mostrar el quefer d'Anglada com una traductora entre la literalitat i la construcció estètica.

El colofò del matí va ser la taula rodona «Llegir Anglada a les aules», amb Enric Falguera, Imma Farré, Roser Guasch i Vicenç Llorca, que van exposar, entre el neguit i la passió, com viuen els alumnes de secundària la lectura d'*El violí d'Auschwitz* o la poesia. Aquí val la pena esmentar una frase que Roser Guasch recordava de la poeta: «La poesia ha de tenir un secret».

A la tarda, Anna Maria Velaz (Atenea) ens va desvelar la relació epistolar d'Anglada, especialment amb Jacques Stroumsa, professor de ladí i deportat a Birkenau, un paral·lel real del personatge Daniel a la novel·la d'*El violí d'Auschwitz*. Després, Xavier Díez (URV) va repassar els articles d'opinió política, on va mostrar la faceta dissident i crítica en el període de transició política. Anglada, desil·lusionada, va denunciar aquí, entre altres injustícies, el nou mandarinatge bipartidista a Catalunya. Eulàlia Lorés (ICCIC) va repassar les traces dels poetes grecs i llatins, i de la tradició occidental en l'obra angladiana, d'acord amb els paràmetres de la poètica de la mimesi. Per últim, David Serrano (URL) va fer una reflexió metaliterària de la xoà, perquè allò que sabem no són els fets viscuts, sinó la memòria que servem. I amb aquest fil conductor es va aturar en alguns capítols d'*El violí d'Auschwitz*.

Pilar Goyano (UVic) va obrir el darrer bloc de ponències, tot parlant de la col·laboració d'Anglada amb grups de tradició gineocrítica en època franquista. També va insistir en el paper de l'escriptora a l'hora de mirar de modificar el cànon literari occidental per incloure-hi el paper femení, especialment amb l'obra de *Les germanes de Safo*. Tot seguit, Jaume Radigales (URL) va reivindicar la necessitat d'estudiar a fons la presència de la música en el corpus angladià, tant en motius com en aspectes formals. El darrer ponent, Sam Abrams, va passejar-se pels *Paradisos* d'Anglada, unes obres que ens conviden a un viatge diferent, entès com a vehicle de coneixement d'un mateix i de l'altre.

L'epíleg del simposi va ser la taula rodona amb Rosa Geli Anglada, Mireia Munmany i Carme Torrents, que van repassar el passat i el present del patrimoni de l'autora.

A tall de comiat, els assistents van poder gaudir d'una vetllada poètica i musical amb el cantautor Josep Tero i l'actriu Carme Callol, en un diàleg subtil entre la música i el recitat poètic. Potser entre l'aede i el rapsode antics.

Eulàlia LORÉS

Institució Cultural del CIC Escola de Batxillerats

Dialettologia Romanza a Torino: un corso “plurale” (dal 5 maggio al 5 giugno 2020). —

La difficile condizione sanitaria che molti stati europei hanno dovuto affrontare con il dilagare della pandemia di Covid 19 ha creato profondi stravolgimenti anche nell'attività delle Università.

Nel quadro di una diffusa didattica a distanza molto interessante appare la formula adottata per il corso di Dialettologia Romanza dell'Università di Torino di cui è docente titolare Matteo Rivoira.

Il corso si è svolto nel semestre primaverile 2020 ed è stato concepito come un'articolata introduzione «ai principali strumenti metodologici impiegati per l'analisi delle lingue di minoranza» e alle «caratteristiche linguistiche e culturali delle realtà minoritarie di maggior interesse».¹

In maniera assai innovativa le lezioni si sono tenute come veri e propri seminari di approfondimento sulle singole realtà minoritarie storiche presenti in Italia e i principali aspetti storico-linguistici delle lingue di minoranza sono stati affrontati da specialisti con un *focus* particolare sulle dinamiche sociolinguistiche che caratterizzano queste comunità.

1. Si veda la presentazione del corso in <https://culture.campusnet.unito.it/do/storicocorsi.pl/Show?_id=tlfi_1920> ultima consultazione 07/09/2020.